

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN
KHOA LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

-----***-----

BÀI TẬP LỚN

MÔN ĐƯỜNG LỐI CÁCH MẠNG CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM

ĐỀ BÀI : *Phân tích cấu trúc hệ thống chính trị nước ta hiện nay. Trình bày suy nghĩ của nhóm về văn hóa chính trị của giới trẻ hiện nay.*

Họ và tên: NHÓM 3

Lớp: ĐLCMCĐCSVN_21

Hà Nội, ngày 24 tháng 2 năm 2017

Bài làm

1. Cấu trúc hệ thống chính trị nước ta hiện nay

1.1. Khái niệm, chức năng, nhiệm vụ của hệ thống chính trị.

1.1.1. Khái niệm

Hệ thống chính trị là một bộ phận kiến trúc thượng tầng xã hội, bao gồm các tổ chức, các thiết chế có quan hệ với nhau về mặt mục đích, chức năng trong việc thực hiện, tham gia thực hiện quyền lực chính trị hoặc đưa ra quyết định chính trị.

Hệ thống chính trị Việt Nam hiện nay bao gồm Đảng Cộng sản Việt Nam, Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, Mặt trận tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể chính trị - xã hội, và các mối quan hệ giữa các thành tố trong hệ thống.

1.1.2. Bản chất.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam đội tiên phong của giai cấp công nhân Việt Nam, nhân dân ta đã đứng lên làm cách mạng giành lấy quyền lực và tổ chức ra hệ thống chính trị của mình. Hệ thống chính trị nước ta có những bản chất sau:

- Hệ thống chính trị ở nước ta mang bản chất của giai cấp công nhân.
- Quyền lực thuộc về nhân dân với việc nhà nước của dân do dân và vì dân dưới sự lãnh đạo của Đảng đội tiên phong của giai cấp công nhân, đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân và nhân dân lao động và của cả dân tộc, thiết lập sự thống trị của đa số nhân dân với thiểu số bóc lột.
- Bản chất thống nhất không đối kháng của hệ thống chính trị ở nước ta. Bản chất đó dựa trên cơ sở chế độ công hữu về tư liệu sản xuất chủ yếu về sự thống nhất giữ những lợi ích cơ bản của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và toàn thể dân tộc.

1.1.3. Đặc điểm của hệ thống chính trị ở nước ta hiện nay:

- Các tổ chức trong hệ thống chính trị ở nước ta đều lấy chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động, Các quan điểm và nguyên tắc của chủ nghĩa Mác- Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh đề

đề tổ chức trong hệ thống chính trị ở nước ta vận dụng ghi rõ trong hoạt động của từng tổ chức.

- Hệ thống chính trị nước ta đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng cộng sản Việt Nam.

- Hệ thống chính trị nước ta được tổ chức và hoạt động theo nguyên tắc tập trung dân chủ. Nguyên tắc này được tất cả các tổ chức trong hệ thống chính trị ở nước ta thực hiện.

Việc quán triệt và thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ là nhân tố cơ bản đảm bảo cho hệ thống chính trị có được sự thống nhất về tổ chức và hành động nhằm phát huy sức mạnh đồng bộ của hệ thống cũng như của mỗi tổ chức trong hệ thống chính trị.

- Hệ thống chính trị đảm bảo sự thống nhất giữa bản chất giai cấp công nhân và tính nhân dân, tính dân tộc rộng rãi.

=> Đây là đặc điểm khác biệt căn bản của hệ thống chính trị ở nước ta với hệ thống chính trị của các nước tư bản chủ nghĩa thể hiện tính ưu việt của hệ thống xã hội chủ nghĩa, sự thống nhất lợi ích giữa giai cấp công nhân, nhân dân lao động cũng như cả dân tộc, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh.

1.1.4. Chức năng

Ở nước ta hiện nay, giai cấp công nhân và nhân dân lao động đang là chủ thể chân chính của quyền lực. Vì vậy, hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng là công cụ thực hiện quyền làm chủ của nhân dân lao động. Mỗi tổ chức của hệ thống chính trị có chức năng, nhiệm vụ khác nhau nhưng cùng tác động vào các quá trình phát triển kinh tế - xã hội nhằm đảm bảo quyền lực của nhân dân.

*** Đảng Cộng sản Việt Nam**

Đảng Cộng sản Việt Nam – Đội tiên phong của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc. Đảng là một bộ phận của hệ thống chính trị nhưng lại là hạt nhân lãnh đạo của toàn bộ hệ thống chính trị. Vai trò của Đảng thể hiện những nội dung chủ yếu sau:

- Đảng đề ra Cương lĩnh chính trị, đường lối, chiến lược, những quan điểm, chủ trương phát triển kinh tế – xã hội.
- Đảng lãnh đạo và tổ chức thực hiện Cương lĩnh, đường lối của Đảng.

- Đảng lãnh đạo xã hội chủ yếu thông qua Nhà nước và các đoàn thể quần chúng

Đường lối, chủ trương của Đảng được Nhà nước tiếp nhận, thể chế hóa, cụ thể bằng pháp luật và chủ trương chính sách, kế hoạch, chương trình cụ thể. Vì vậy, Đảng luôn quan tâm đến việc xây dựng Nhà nước và bộ máy Nhà nước, đồng thời kiểm tra việc Nhà nước thực hiện các nghị quyết của Đảng.

*** Nhà nước**

Nhà nước là trụ cột của hệ thống chính trị của nước ta, là công cụ tổ chức thực hiện ý chí và quyền lực của nhân dân, thay mặt nhân dân, chịu trách nhiệm trước nhân dân để quản lý toàn bộ hoạt động của đời sống xã hội. Đó chính là Nhà nước của dân, do dân và vì dân. Mặt khác, nhà nước chịu sự lãnh đạo của giai cấp công nhân, thực hiện và đảm bảo quyền làm chủ của nhân dân.

Như vậy, Nhà nước xã hội chủ nghĩa vừa là cơ quan quyền lực, vừa là bộ máy chính trị, hành chính, vừa tổ chức quản lý kinh tế văn hóa, xã hội của nhân dân. Quyền lực nhà nước là thống nhất, có sự phân công và phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan trong việc thực hiện quyền lập pháp, hành pháp và tư pháp.

Quốc hội là cơ quan đại biểu cao nhất của nhân dân, cơ quan quyền lực Nhà nước cao nhất của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Quốc hội quyết định những chính sách cơ bản về đối nội, đối ngoại, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, những nguyên tắc chủ yếu về tổ chức và hoạt động của bộ máy Nhà nước, về quan hệ xã hội và hoạt động của công dân. Quốc hội thực hiện quyền giám sát tối cao với toàn bộ hoạt động của Nhà nước.

Chính phủ là cơ quan chấp hành của Quốc hội, cơ quan hành chính cao nhất của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Chính phủ thống nhất quản lý việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, an ninh, quốc phòng và đối ngoại của Nhà nước. Chính phủ là cơ quan chấp hành, chịu trách nhiệm trước Quốc hội và phải báo cáo công tác với Quốc hội (cơ quan hành pháp).

Tòa án các cấp là cơ quan nhân danh Nhà nước, thể hiện thái độ và ý chí của Nhà nước trước các vụ án thông qua hoạt động độc lập và chỉ tuân theo pháp luật.

Nhà nước thực hiện quản lý xã hội bằng pháp luật, đồng thời coi trọng giáo dục nâng cao ý thức chấp hành pháp luật của nhân dân. Vì vậy, cần tăng cường pháp chế xã hội chủ nghĩa.

**** Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị- Xã hội***

Các tổ chức chính trị xã hội gồm Tổng liên đoàn lao động Việt Nam, Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội liên Hiệp Phụ nữ Việt Nam, Hội Cựu chiến binh Việt Nam, Hội Nông dân Việt Nam,... Đây là các tổ chức hợp pháp được tổ chức để tập hợp rộng rãi các tầng lớp nhân dân theo nguyên tắc tự nguyện, tự quản đại diện cho lợi ích của nhân dân, tham gia vào hệ thống chính trị tùy theo tính chất, tôn chỉ, mục đích của mình nhằm bảo vệ quyền lợi dân chủ của nhân dân.

Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể nhân dân có vai trò rất quan trọng trong sự nghiệp đại đoàn kết toàn dân tộc để xây dựng và bảo vệ đất nước; phát huy dân chủ, nâng cao trách nhiệm công dân với các hội viên, đoàn viên, giữ gìn kỷ cương phép nước, thúc đẩy công cuộc đổi mới, thắt chặt mối quan hệ giữa nhân dân với Đảng và Nhà nước.

Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể nhân dân là cơ sở chính trị củ chính quyền nhân dân, nơi thể hiện ý chí và nguyện vọng; phát huy khả năng tham gia bầu cử Quốc hội và Hội đồng Nhân dân; tuyên truyền vận động nhân dân thực hiện đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước; thực hiện giám sát của nhân dân với cán bộ công chức và giải quyết những mâu thuẫn trong nội bộ nhân dân.

Các tổ chức chính trị- xã hội của nhân dân có nhiệm vụ giáo dục chính trị tư tưởng, động viên và phát huy tích cực xã hội của các tầng lớp nhân dân. Góp phần thực hiện nhiệm vụ chính trị chăm lo bảo vệ lợi ích chính đáng và hợp pháp của nhân dân; tham gia vào các công việc quản lý nhà nước, quản lý xã hội giữ vững và tăng cường mối liên hệ mật thiết giữa Đảng, Nhà nước và nhân dân, góp phần thực hiện và thúc đẩy quá trình dân chủ hóa và đổi mới xã hội, thực hiện cơ chế Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ.

Hệ thống chính trị ở nước ta tổ chức theo một hệ thống từ Trung ương đến cơ sở. Cơ sở phân cấp theo quản lý hành chính gồm có xã, phường, thị trấn. tất cả các tổ chức đều có vị trí vai trò và nhiệm vụ được quy định trong Luật Tổ chức của hệ thống chính trị ở nước ta.

Hệ thống chính trị có vai trò quan trọng trong việc tổ chức và vận động nhân dân thực hiện đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, tăng cường đại đoàn kết toàn dân tộc, phát huy quyền làm chủ nhân dân, huy động mọi khả năng phát triển kinh tế-xã hội, tổ chức cuộc sống của cộng dân cư.

1.2. Nhận xét về hệ thống chính trị của nước ta hiện nay

Sau năm 1975, hòa bình lập lại, Việt Nam đang bước đi trên con đường đổi mới với những yêu cầu cao hơn, bức thiết hơn của nền kinh tế thị trường định hướng chủ nghĩa xã hội. Việt Nam đã đổi mới tư duy từ “hệ thống chuyên chính vô sản” sang “hệ thống chính trị” nhằm thực hiện tốt hơn dân chủ xã hội chủ nghĩa, phát huy đầy đủ quyền làm chủ của nhân dân.

1.2.1. Đổi mới tư duy về hệ thống chính trị

- Nhận thức mới về mối quan hệ giữa đổi mới kinh tế và đổi mới hệ thống chính trị: Hệ thống chính trị đã phản ánh và đáp ứng yêu cầu chuyển đổi từ chế độ kinh tế kế hoạch hóa tập trung quan liêu, bao cấp sang thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa

- Nhận thức mới về đấu tranh giai cấp và về động lực chủ yếu phát triển đất nước trong giai đoạn mới

- Nhận thức mới về xây dựng Nhà nước pháp quyền trong hệ thống chính trị

1.2.2. Chủ trương xây dựng hệ thống chính trị.

- Xây dựng Đảng trong hệ thống chính trị:

+ Đảng Cộng Sản Việt Nam là đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời là đội tiên phong của nhân dân lao động và của dân tộc Việt Nam, đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của dân tộc.

+ Đảng lãnh đạo xã hội bằng cương lĩnh, chiến lược, các định hướng về chính sách và chủ trương lớn; bằng công tác tuyên truyền, thuyết phục, vận động, tổ chức, kiểm tra, giám sát và bằng hành động gương mẫu của đảng viên.

+ Đảng gắn bó mật thiết với nhân dân, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của nhân dân, dựa vào nhân dân để xây dựng Đảng, chịu sự giám sát của nhân dân, hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật.

- Xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa.

+ Nhà nước của dân, do dân và vì dân, tất cả quyền lực nhà nước thuộc về nhân dân.

+ Quyền lực nhà nước là thống nhất, có sự phân công, phối hợp và kiểm soát giữa các cơ quan trong thực hiện các quyền lập pháp, hành pháp và tư pháp.

+ Nhà nước được tổ chức và hoạt động trên cơ sở Hiến pháp, pháp luật và bảo đảm cho Hiến Pháp và các đạo luật.

+ Nhà nước tôn trọng và bảo đảm quyền con người, quyền công dân, nâng cao trách nhiệm pháp lý giữa nhà nước và công dân, thực hành dân chủ, đồng thời tăng cường kỷ cương, kỷ luật.

+ Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam do một đảng duy nhất lãnh đạo, có sự giám sát của nhân dân, sự phản biện của xã hội của Mặt trận tổ Quốc Việt Nam và tổ chức thành viên của mặt trận.

- Xây dựng mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị-xã hội trong hệ thống chính trị

+ Mặt trận tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị-xã hội tập hợp, vận động, đoàn kết rộng rãi các tầng lớp nhân dân; đại diện cho quyền lợi và lợi ích hợp pháp của nhân dân, đề xuất các chủ trương chính sách về kinh tế, văn hóa, xã hội, an ninh, quốc phòng.

Nhận xét:

- Tổ chức và hoạt động của hệ thống chính trị nước ta đã có nhiều đổi mới góp phần xây dựng và từng bước hoàn thiện nền dân chủ xã hội chủ nghĩa, bảo đảm quyền lực thuộc về nhân dân

- Hoạt động của hệ thống chính trị ngày càng hướng về cơ sở
- Quốc hội, Chính phủ, hội đồng nhân dân, ủy ban nhân dân các cấp đã có nhiều đổi mới theo hướng phát huy dân chủ, cải cách hành chính, công khai các hoạt động của chính quyền, tăng cường đối ngoại, tôn trọng và lắng nghe ý kiến của nhân dân.
- Dân chủ trong xã hội có bước phát triển trình độ và năng lực làm chủ của nhân dân từng bước được nâng lên.
- Nhiệm vụ, quyền hạn của các cơ quan nhà nước được phân định rõ hơn, phân biệt quản lý nhà nước với quản lý sản xuất kinh doanh.
- Nhà nước được từng bước kiện toàn, từ cơ cấu tổ chức đến cơ chế hoạt động trên các lĩnh vực lập pháp, hành pháp và tư pháp.
- Mặt trận, các tổ chức chính trị xã hội có nhiều đổi mới về tổ chức, bộ máy, đổi mới nội dung và phương thức hoạt động, đa dạng hóa các hình thức đề nghị hợp ngày càng đông đảo các tầng lớp nhân dân, tham gia xây dựng, chỉnh đốn Đảng, tham gia xây dựng và củng cố chính quyền, hướng mạnh hoạt động về cơ sở bước đầu thực hiện nhiệm vụ giám sát và phản biện xã hội.
- Đảng thường xuyên coi trọng việc đổi mới và tự chỉnh đốn, giữ vững và nâng cao vai trò lãnh đạo của Đảng đối với sự nghiệp cách mạng của nhân dân ta trong điều kiện mới.
- Phương thức lãnh đạo của Đảng đối với hệ thống chính trị có nhiều đổi mới và tiến bộ, dân chủ trong Đảng được phát huy, quan hệ mật thiết giữa Đảng và nhân dân được củng cố.

=> Hệ thống chính trị đã

- Thực hiện có kết quả một số đổi mới quan trọng, đặc biệt quyền làm chủ của nhân dân trên các lĩnh vực kinh tế, xã hội, chính trị, tư tưởng, văn hóa được phát huy.
- Các kết quả đạt được đã khẳng định đường lối đổi mới nói chung, đường lối đổi mới hệ thống chính trị nói riêng là đúng đắn, sáng tạo, phù hợp thực tiễn, bước

đầu đáp ứng nhu cầu của tình hình mới, khắc phục dần những khuyết, nhược điểm của hệ thống chuyên chính vô sản trước đây

Bên cạnh những thành công của đổi mới hệ thống chính trị, trong thực tế vận hành hệ thống chính trị nước ta còn nhiều nhược điểm

- Năng lực và hiệu quả lãnh đạo của đảng, hiệu lực quản lý, điều hành của nhà nước, hiệu quả hoạt động của mặt trận tổ quốc và các tổ chức chính trị-xã hội chưa ngang tầm với đòi hỏi của tình hình nhiệm vụ mới.

- Tình trạng buông lỏng sự lãnh đạo của Đảng, nhất là bao biện làm thay chưa phát huy tốt vai trò của các cơ quan nhà nước

- Mặt trận tổ quốc, các đoàn thể chính trị-xã hội vẫn còn diễn ra ở một số cấp ủy tổ chức đảng

- Việc xây dựng nhà nước pháp quyền XHCN chưa theo kịp yêu cầu phát triển kinh tế và quản lý đất nước

=> Kết quả cải cách nền hành chính quốc gia còn rất hạn chế, bộ máy hành chính còn rất nhiều tầng nấc làm cho việc quản lý các quá trình kinh tế-xã hội chưa thật nhanh nhạy, và có hiệu quả cao

- Tình trạng quan liêu, hách dịch, những nhiễu của một số bộ phận công chức nhà nước chưa được khắc phục, kỷ cương, phép nước bị xem thường ở nhiều nơi, nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội còn chưa có văn bản pháp luật điều chỉnh.

- Phương thức tổ chức, phong cách hoạt động của mặt trận và các tổ chức chính trị-xã hội vẫn chưa thoát khỏi tình trạng hành chính, xơ cứng một số cán bộ bị “viên chức hóa”, chưa thật gần gũi với quần chúng.

- Nạn tham nhũng trong hệ thống chính trị còn trầm trọng, bệnh cục bộ, bản vị, địa phương còn khá phổ biến.

- Quyền làm chủ nhân dân ở nhiều nơi, trên nhiều lĩnh vực còn bị vi phạm

- Không ít trường hợp, việc phát huy dân chủ còn mang tính hình thức

- Vai trò giám sát, phản biện của mặt trận tổ quốc và các tổ chức chính trị-xã hội còn yếu, chưa có cơ chế thật hợp lý để phát huy vai trò này.